

Ajuntament de Girona
Carrer Portal Nou, 7 - GIRONA
Tel. 972 22 50 44
www.cinematruffaut.com
a.e: info@cinematruffaut.com

MEMBRE DE LA XARXA

PÁJAROS DE VERANO

Colòmbia, 2018

Direcció: Ciro Guerra i Cristina Gallego

Intèrprets: Carmina Martínez, José Acosta, Natalia Reyes, Jhon Narváez

Durada: 125 min

Gènere: drama

Idiomes: wayú i castellà
Data d'estrena: 01/03/2019

L'origen del mal

Som a començaments dels anys setanta. Als Estats Units, els joves protesten contra la llarga o absurda guerra del Vietnam i en el cinema acaba de triomfar *Easy Rider* (1969), que ha posat de manifest que els *hippies* volen tornar a viure en contacte amb la natura. Alguns poetes de la generació beatnik com ara Allen Ginsberg o pensadors com Timothy Leary havien parlat de com les drogues podien obrir noves portes de la percepció. A milers de quilòmetres dels Estats Units, a Colòmbia, els indígenes viuen i sobreviuen en estranya harmonia amb les drogues, l'esoterisme, la religió i la natura. «S'acosta una plaga» afirma un dels indis wayú al començament del relat. La història d'aquesta plaga és la base sobre la qual s'articula *Pájaros de verano* (2018) de Ciro Guerra i Cristina Gallego. Ens trobem davant d'una pel·lícula que parla d'una Colòmbia que va haver de renunciar a moltes coses, d'un país que va veure com la droga es convertia en la plaga que tot ho destruïa. Després de l'arribada del mal era impossible que la selva i la tribu fossin entorns plàcids oberts a l'harmonia.

Pájaros de verano és una pel·lícula articulada i dividida en un seguit de cants. Més d'un moment ens podria fer pensar amb *La Divina Comèdia* de Dante Alighieri, sobretot en una recreació del seu infern, però la seva arrencada seria molt més propera a una èpica homèrica. És com si es tractés d'un relat explicat de generació en generació, construït des de l'oralitat, com si fos propera a una estructura homèrica. L'èpica de la història no ens parlarà de grans herois llançats a l'aventura de l'existència, ja que tot plegat acabarà tacat de sang, com si ens trobéssim en la pitjor de les tragèdies possibles. Ciro Guerra va convertir-se en el cineasta colombià amb més projecció internacional gràcies a l'èxit que va assolir amb *El abrazo de la serpiente* (2015), un relat d'aventures envoltat d'una atmosfera mística. En els primers moments de *Pájaros de verano*, en el retrat que la pel·lícula fa dels indis wayú, que parlen la seva pròpia llengua, no estaríem massa lluny d'aquests plantejaments. Amb tot, però, a partir d'un determinat moment tot allò de caràcter mític s'esvaeix i la pel·lícula

se centra a explicar-nos per què la regió va deixar de ser el paradís perdut, d'on va sorgir la veritable serp i com l'ambició i el poder també varen instal·lar-se al cor de la selva. Ciro Guerra i Cristina Gallego decideixen explicar-nos com va començar tot, per què Colòmbia va convertir-se en la principal productora i exportadora de cocaïna. Tot això vist des de la perspectiva interna, intentant raonar per què la sang va tocar-ho tot. La pel·lícula mítica dona pas a una hipotètica pel·lícula feta a la manera de Martin Scorsese. La violència és omnipresent dins la comunitat i aquesta perd tota la seva raó de ser.

Ciro Guerra i Cristina Gallego saben moure's amb comoditat per l'interior d'un món marcat per la tensió entre la tradició i la modernitat, entre allò que és col·lectiu i allò que és més íntim. Tot plegat avança cap un discurs polític que ens explica per què el capitalisme va voler treure rendiment del negoci de la droga i per què un grup de personatges es varen trobar sobrepassats mentre volien mantenir alguna cosa que els era pròpia i que tenia a veure amb la pròpia tradició. A l'horitzó hi ha la figura de Pablo Escobar, el narcotràfic colombià, la guerra interminable amb les FARC i el degoteig de morts que marcaria més de cinquanta anys de la història del país. És evident que en algun aspecte *Pájaros de verano* cau en l'excés de la demostració d'un univers violent, però no deixa de ser molt interessat veure com la pel·lícula reflexiona sobre com un grup d'indígenes perduts a la selva varen convertir-se en els primers d'una llarga cadena de narcotraficants. El mal havia nascut.

Àngel Quintana

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona